

CERKVENI GLASBENIK.

Organ Cecilijinega društva v Ljubljani.

Izhaja po enkrat na mesec in velja za celo leto z muzikalno prilogo vred 2 gold., za ude Cecilijinega društva in za cerkve ljubljanske škofije 1 gold. 50 kr.

Vredništvo in opraviništvo je v hiši „Katoliškega društva rokodelskih pomočnikov“, Poljske ulice št. 10.

Ceščenje sv. Cecilije.

Veliko društvo za zboljšanje katoliške cerkvene glasbe, katero svoje ude med raznimi národi šteje, nosi na čelu ime sv. device in mučenice Cecilije. Pod njenim pokroviteljstvom se je ukoreninilo, pod njenim varstvom svoje veje razpelo čez Evropo in Ameriko, pod njenim častnim naslovom je zedinilo vernikov na tisoč in tisoč, da gojé sveto glasbo, *musica divina*. Zakaj in na kakošen način da je bila le-tá svetnica povzdignena pokroviteljico cerkvene glasbe in s kako utemeljeno pravico da je ravno ona, neomadežana devica in mučenica postala muza krščanska, naj razpravljajo naslednje vrstice v „C. Gl.-u“ za mesec november, ko obhaja sv. cerkev 22. dné njen god.

Sv. Cecilija je živila v prvi polovici 3. stoletja po Kristu v Rimu in ondi l. 230. ali 231. umrla kot mučenica. Kar Surij o nji pod 22. novembrom piše, sloni na neki legepdi, ohranjeni po Metaphrastu. Po tej legendi je sv. Cecilija plemenita rimska devica, polna lepote, a že zgodaj Kristu vsled prostovoljne obljube vednega devištva udana. Ko so jo toraj stariši plemenitemu mladenču Valerijanu v zakon dali, obrnila se je Cecilija z gorečo molitvijo do Boga, proseč ga, naj varuje njeno devištvo. Ko sta bila z Valerijanom sama, razodene mu Cecilija svojo krščansko obljubo, ga rotí jo spoštovati ter svari z zagotovljenjem, da je angel njen branitelj. Valerijan zahteva angela viditi, Cecilija pa mu obljubi spolniti to željo s tem pogojem, da postane kristijan. Valerijan to stori in vidi Cecilijinega angela z dišečimi vencí, rožami in lilijami. Boga hvaleč obljubi tudi Valerijan devištvo in s pomočjo Cecilije pridobí za krščanstvo tudi svojega brata Tiburcija, katerega je krstil papež Urban. Obeh bratov pobožna gorečnost v podpiranju revežev in pokopavanju mučencev ju razodene kristjana, kar tudi prefektu Almahiju z veseljem pripoznata in po junaškim trpljenju z mučeniško smrtjo potrđita. Cecilija bi morala premoženje obeh bratov izročiti in malikom darovati. Toda ona pravi, da je oboje nemogoče, ker je premoženje že med reveže razdeljeno, ona pa kristijana. Dà, o krščanstvu govorila je vpričo národa tako navdu-

šeno, da jo prefekt ukaže peljati v vročo kopelj (*caldarium*), kjer je strpela polnih 24 ur. Ker je pa sopar ni zadržal, moral bi jo bil rabelj z mečem umoriti; po tretjem udarci ostala je še živa in stoprav čez tri dni se je njena čista duša zedinila s svojim čistim ženinom Jezusom. Pred smrtjo jo obišče še papež Urban, ki je skrivaj stanoval v njeni hiši, v kateri je trpela in umrla; njemu pa je polna milobe in udanosti še rekla: „Oče, prosila sem Gospoda za ta tridnevni odlog, da vašim rokam izročim svoj zadnji zaklad: to so reveži, za katere sem skrbela in katerim bode zdaj manjkalo moje pomoči. Volim vam tudi to svojo hišo, v kateri sem bivala, da jo posvetite v cerkev in da vsikdar ostane svetišče božje“. —

Toliko mučenico niso smele pokopati posvetne roke. Urban je vodil s pomočjo dijakonov pogreb Cecilijin. Niso se dotaknili njene obleke, katera je še dragocenejša postala po škrlatu mučeniške smrti, kakor je bila po zlatu, iz čigar je bila tkana. Celo ležo, v kateri je svojo dušo izdihnila, so spoštovali. Truplo je bilo položeno v krsto iz cipresinih desk, k znojju pa so dali tenj in rute, s katerimi so bili verniki kri blažene device nabrali. Naslednjo noč bil je dragoceni biser na Pretekstatovo pokopališče preneseno; papež pa, ki je hotel Cecilije apostolsko čast spoštovati, dal ji je počivati med trupli svojih prednikov, ne daleč od grobov Valerijana, Tiburcija in Maksima. To toliko zaslužno odlikovanje bilo je vzrok, da se je v teku časa sled Cecilijinega groba zgubil do tistega dne, ko se je po dobrotljivosti božji zopet našel za papeža Paskala I. 821.

Okoli groba sv. Cecilije ob Apijevi cesti nabralo se je kmalu veliko število mučencev, kateri so bili za Marka Avrelija za vero dali svoje življenje. Ves okraj teh podzemeljskih rakev imenovali so kristijanje zlasti „ad sanctam Caeciliam“. Katakombe so bile posebno ob času preganjenja stvar velike skrbi od strani duhovenstva in vernikov Rimskih ter so imele svoja imena od oseb, ki so je napravile, ali pa od najimenitnejših mučencev ondi pokopanih. Pokopališče, kjer je počivala sv. Cecilija, je bilo v varstvo dano sv. Kalikstu, kot pokopališče za papeže (*coemeterium papale*), katerih od 3. stoletja dalje niso več pokopavali v vatikansko pokopališče, ampak v ono ob Apijevi cesti, kjer je bila sv. Cecilija. Le-to je tudi po Kalikstovi mučeniški smrti dobilo ime „*coemeterium Callixti*“. Papeže so že čez 20 let pokopavali, kamor je bil Urban sv. Cecilijo položil. Kalikst je dal pozemeljski prostor razširiti, da bi služil za obhajanje sv. skrivnosti. Na onem mestu, kjer je stal Cecilijini sarkofag, dal je postaviti altar in papežev stol; truplo sv. Cecilije pa je v novo rakev prenesel. Cecilija je prepustila svoje častno mesto papežem ter je ostala na novem kraju do 9. stoletja.

Hiša, v kateri je bila sv. Cecilija mučena, bila je takoj po njeni smrti med rimske cerkve všteta; blagoslovili so jo dné 22. novembra, in to je vzrok, da se po rimskem koledarji ta dan še dandanes obhaja. Rimska cerkev je v dokaz posebnega spoštovanja do bazilike, stanovanja in kraja Cecilijine mučeniške smrti, že v 5. stoletji pri tej cerkvi ustanovila kardinalski naslov in izbrala za mašo 22. nov. prelepe besede (Sir. 51, 13.): „Gospod moj Bog! Povzdignil si na zemlji mojo hišo, ko sem prosila odvrnenja smrti“. Pozneje prišel je ta list, namenjen za praznik 22. nov., tudi v komune misala.

Grobišče sv. Cecilije ob Apijevi cesti se je moralo zaradi obiskovanja pobožnih romarjev kmalu razširiti. Papež Damaz uredil je v 4. stol. posebno kapelo, o kojoj je luč od zgoraj prihajala; dal jo je z marmorjem okinčati, in baje je tudi za sv. Cecilijo sestavil napis, kakoršnih so že mnogo našli pod imenom „Damazovih napisov“.

Od 6. stoletja dalje so katakombe vsled barbarskih napadov veliko trpele. Za papeža Silverija l. 536. razdjali so Gotje ne le krasne vodovode ob Apijevi, latinski in tiburtinski cesti, marveč so plenili tudi svetišča in uničili večinoma napise in spomenike po katakombah. Tudi grob sv. Cecilije so oskrunili in slike iz 6. stoletja so tako pokvarjene, da celo popravljene l. 1854. za Pija IX., kakor javlja de Rossi, ne morejo nam dati onega razjasnila, kakoršno zahteva zgodovinsko spričevalo. Toda kraj, na katerem je sv. Cecilija, prenesena po papežu Kalikstu, počivala, še zmiraj konstatujejo ostanki starih slik. — Za Gregorija III. stala je ob tiburtinski cesti cerkev sv. Cecilije; a zdaj je ni več. Sv. papež Caharija, kateri je vladal do srede 8. stol., jo je popravil, okinčal s slikami, jo bogato obdaril ter podvrstil cerkvi sv. Petra.

Sv. Leon III. se je odlikoval s svojo radodarnostjo do glavnih rimskih cerkev. Tudi sv. Cecilije ni pozabil; podaril je njeni baziliki dragocen sreberni kinč. L. 817. zasedel je Paskal apostolski prestol in dal si je nalogo, rimske cerkve s trupli mučnikov obogatiti. Skrajni čas je že bil, da se iz podzemeljske teme toliko svetih ostankov otmè, kajti hudobni ljudje in zob časa so pretili z veliko nevarnostjo, da se oboki katakomb na mnogih krajih skoro poderó. Kalikstovo pokopališče se je propadu najdalje časa ustavljalo, deloma radi tega, ker so je o raznih časih popravljali, deloma tudi vsled posebnega spoštovanja, ki ga je vživalo. Toda začetkom 9. stoletja nastala je nujna potreba, precejšno število svetih trupel, ki jih je hranilo, iz njega na dan spraviti. Paskal se je poprijel tega pobožnega dela s posebno marljivostjo in že v drugem letu svojega papeževanja je samo v baziliki sv. Praksede pod njenim obočjem in konfesijo 3500 trupel mučencev shranil. Grob sv. Cecilije pa se je bil vsled Kalikstovega in Damazovega prezidovanja katakomb in zavoljo razdevanja prišlih divjih národov zgrešil; častili so jo v njeni cerkvi, a počivališče njenega svetega trupla je bilo o tem času neznanó. L. 821. pa gre papež Paskal v baziliko sv. Cecilije molit. Slabi stan sloveče cerkve presune papeža. Častitljivo zidovje je razmakano in bati se je bilo, ako se temeljito ne popravi, da se zruši v razvalino. Paskal takoj sklene rimski pobožnosti toliko priljubljeno baziliko od tal z novega sezidati in jo okinčati, da bode nova lepša od stare. V ta namen je tudi iskreno želel, truplo Cecilijino iz temotnega kraja v ono hišo prenesti, katero je bila nekdanj sè svojim bivanjem in svojo krvjo posvetila. Ze pred Paskalom so njenega svetega trupla po vsih hodiščih Pretekstatovega pokopališča iskali, toda zaman. Trudni dolgotrajnega in brezvspešnega preiskavanja so na zadnje verniki prišli do menenja, da je devičino truplo bilo med onimi, katera je bil Astolf, kralj Longobardov upeljal. Vendar pa Paskal ni zgubil poguma, in ker bi bil o priliki posvečevanja nove bazilike toliko rad slovečo njeno varuhinjo pod altar postavil, je ukazal, preiskavanja z novega pričeti. Iskal in iskal je in skoro obupal najti zaželjeni zaklad. Toda čas je prišel, ko se je imela Cecilija prikazati

in zopet v Rimu stanovati. Necega jutra Paskal (tako on sam pripoveduje) v baziliki sv. Petra blizo njegove konfesije pri službi božji navzoč, poslušal petje pevajočih klerikov in utrujen od dela in bedenja zadremlje. In tu se mu prikaže nežna devica, sv. Cecilija, katera mu veleva, dalje njenega trupla iskati, ki ga bode tudi našel z njenimi sv. tovariši vred, in katere naj v baziliko prenese, ki jo je bil nji v čast zopet sozidal. Papež zopet išče in na nekem razpotju, kjer se dve podzemeljski poti križate, ob precej prisekanem voglju je ukazal nek grob odpreti: bil je oni, katerega najti se je že toliko trudil. V njem je počivala Cecilija v krsti iz cipresinega lesa, oblečena v zlatovezeno obleko, s katero jo je bil Urban pokopal; rjuhe pa, s katerimi je bila kri njenih ran obrisana, ležale so zvite pri njenim znojju. Truplo Valerijanovo, Tiburcijevo, in Maksimovo so bila koj zraven in tako so smeli letó imenitno družino mučenikov vso vzdigniti ter rimskemu mestu njegove slavne someščane vrniti.

Cecilija je bila toraj za sveto mesto zopet rojena in smela je zopet v posest vzeti oni kraj, na katerem so jo že toliko časa častili. Svojo hišo, pričo njenih čednosti, poškropljeno z njeno krvjo, izročeno papežu Urbanu, da jo spremeni v hišo božjo, to hišo domačo naj bi zopet videla prenovljeno po gorečnosti družega papeža ter ohranjeno namenu, ki mu ga je bila naznaila v onem trenutku, ko se je njena duša povzdignila v nebesa. L. 821. posvetil je papež slovesno baziliko sv. Cecilije ter njene in njenih tovarišev svetinje položil pod konfesijo. — Cecilijino truplo položil je v sarkofag iz belega marmorja, trupla tovarišev njenih pa v drug sarkofag. Altar in vse okoli njega bilo je olepšano sè srebrom, zlatom in s krasnimi mozaiškimi slikami. Vender vse to Paskalu še ni zadostilo; ustanovil je pri novem svetišču še zbor menihov, kateri naj bi v njem hvalo Bogu in njegovim svetnikom prepevali. Najdenje trupla sv. Cecilije po papeži Paskalu povzročilo je po vsem katoliškem svetu velikansko pozornost, najprisrčnejšo radost in novo češčenje. Willibert, nadškof Kolinski preložil je l. 873. dosedanjo stolnico na kraj, kjer stoji dandanes katedrala; prejšnji cerkvi pa je dal ime sv. Cecilije in poleg nje ustanovil žensk samostan. V istem stoletju zidal se je na Španjskem v Monseratskih pustinjah eden najimenitnejših samostanov sv. Ceciliji na čast ter nji posvečen. Iz njega se je pozneje preustvarila sloveča romarska cerkev sv. Marije na Monseratu, katera toraj izvaja svoj začetek od rimske device in mučenice Cecilije.

V 9. stol. razširilo se je češčenje sv. Cecilije tudi na izhodnjo cerkev, katera naše slavne mučenice imena še ni imela v svojih letnih knjigah; kajti koncem tega stoletja prišel je v Carigradu na svetlo prevod njenih aktov po slavnoznanem hagiografu Simeonu Metafrastu.

Za 11. stoletja se je papež Gregorij VII. nenavadno brnil za čast sv. Cecilije; prenovil je njen altar v baziliki onkraj Tibere ter ga sam posvetil; kopališče pa, kjer je Cecilija prejela venec mučeništva, je dal spremeniti v kapelo.

Stoletje 12. daje nam v čast sv. Cecilije še krasno in dolgo pesem o krščanskem devištvu in učen govor pobožnega Honorija Autun-skega; iz stol. 13., 14. in 15. pa imamo mnogo pridig v slavo naše sv. mučenice in to od

najslavnejših mož srednjega veka: Viljema Pariškega, Alberta Velikega, sv. Tomaža Akvinskega, sv. Bonaventure, sv. Vincencija Fererija. Ti govori so dragoceni člani v neprenehljivi vrsti dokazov o češčenju, ki spomin velike mučenice skoz vsa stoletja spremljujejo.

Iz 13. stoletja omenimo še kot dokaz nenavadnega spoštovanja do sv. Cecilije Alby-sko stolnico, katera se prišteva najlepšim gotičnim stavbam na Francoskim in je najimenitnejši spominek češčenja naše svetnice zunaj Rima. Temelj ji je položil škof Alby-ski, Bernard, l. 1282, à dodelana je bila stoprav l. 1512. Le-ta zgradba s 115' visokim zidovjem in 400' visokim zvonikom je bolj podobna strašni trdnjavi, kakor cerkvi nežni devici Ceciliji posvečeni; toda od znotraj se ti pokaže izvrstno pripravno svetišče kraljice svete harmonije, kajti arhitektura, kipi in slike so v najlepšim soglasji.

Poleg stavbarstva tekmovalo je od nekdaj tudi slikarstvo v slavljenju sv. Cecilije. Ni naš namen navesti vsih dotičnih slik iz prvih časov, omenimo le nekatere, n. pr. one krasne podobe iz življenja sv. Cecilije slavnoznanega Florentinca, Giovannija Cimbuca (1240—1302), ki je je slikal za cerkev sv. Cecilije v Florenciji, katere pa zdaj, ko je cerkev razdrta, kinčajo ondotni muzeum. Iz istega stoletja je tudi podoba v rimski cerkvi sv. Cecilije na opresni zid slikana, katera predstavlja „sv. Cecilije prikazen papežu Paskalu I“. — Iz 14. stoletja se je malo slikarskih spomenikov ohranilo; toliko več pa iz 15. stol. n. pr. podoba sv. Cecilije, ki jo je slikal pobožni Fra Giov. Angelico da Fiesole za reliquiarium v florentinski cerkvi St. Maria Novella; dalje Bernardina Pinturichia velika slika, predstavljajoča mučenje sv. Cecilije. Giulio Romano in pozneje Guido Reni sta za svoji sliki oni trenutek izbrala, ko je rabelj sv. Cecilijo z mečem udaril.

Tudi liturgične knjige 15. stol., breviariji, mašne knjige i. dr. imajo med miniaturami raznih praznikov za dan sv. Cecilije podobe, katere se ozirajo na njeno življenje. Tu moramo omeniti še jako zanimivo stvar, da je slavni nizozemski slikar Ivan van Eyck prvi, kateri je sv. Cecilijo z orglami naslikal in jo s pevajočimi angeli združil; to pa na imenitni 300 podob obsegajoči sliki gentskega altarja, ki je znana pod imenom „molenje Jagnjeta“. Na tej sliki se nahajajo, okoli na orglah igrajoče sv. Cecilije device, katere imajo razna godala v roci ali pa pojó. (Konec prih.)

D o p i s i.

Z dežele sredi oktobra. Velikokrat mi je tožil kak organist: „Cecilijanska ideja je res lepa, natančno po sekiricah ubrano petje je res nekaj zvišenega, ali malokateri vé, kaka težava je, pevce vzgojiti in potem zopet vzdržati jih skupaj, da vse ne razpade. Posebno še ženske! Ko si jih toliko izučil, da so za rabo, tedaj si ti ena omoži, druga se preseli, tretja izostane iz Bog sam vé kakega vzroka i. t. d. potem pa zopet glej za nov naraščaj, zopet úci in úci“.

Nekateri so celo iz tega vzroka pričeli vežbati samo možke, češ, ti so bolj vstrajni; naj se tudi oženi, bo vse edno še lahko sodeloval na koru.

Rad sem pritrđil pevovodjem, saj sem sam v 12letni dobi svojega podučevanja v petji marsikaj skušil. Včasih je bila nedolžna opazka zadosti, da se je osrdil pevec ali

pevka. Posebno še radi nagajajo oni, ki so bolj nadarjeni, kmalu pridejo do tiste stopinje napuha, da si mislijo, brez mene tako ne morejo nič opraviti. Ako take organist boža in protežuje, ne vstreže zopet ostalim pevcem, čutijo se preveč ponižane.

Svetoval bi organistom vzgojiti si prav mnogoštevilen zbor; ako je kolikaj mogoče in prostor na koru dopušča, naj začetkoma zbere 16 do 20 pevcev. Nekaj jih tako rado izostane, zmanjka jim potrpljenja. Marsikateri pričakuje, da bode kar v tednu že vse znal, drugič vsi pevci ne morejo priti k vsaki božji službi, posebno še ako ste dve sv. maši ob nedeljah; tretjič kar je glavna stvar, se s tem kujanje zabrani. Izostanejo trije ali štirje, petje se ravno tako lahko še nadaljuje in ko sprevidijo, da se tudi brez njih opravi, so potem veliko bolj tihi in ubogljivi. Zraven tega je četrtrič posebna dobrota velik zbor na kmetih. Lepih glasov je težko dobiti; začetkoma, da se glas olepša in ogladi, treba je skoraj dveletne vaje. V velikem zboru se pa vse to nekako pozgubi, tudi neprijetni glasovi se pomešajo v vkupno harmonično celoto.

Učiteljem-organistom bi za v posnemu priporočal iz novejših dni ravnanje enega njih tovarišev. Nekje je imel učitelj lep pevski cerkveni zbor, lahko se je ž njim ponašal. Neka malenkost je prišla in potrdilo se je tudi tù: „na svetu ni nič obstoječega“. Pevci so rekli, ako nas gospod učitelj zavoljo ene reči ne uboga, pa izostanemo vsi, kar in corpore. — Tù je šlo za čast in veljavo organistovo na eni strani, za obstanek cerkvenega zbora na drugi strani. Pevci so vstrajali pri svojem naporu; mislili so si lahko, toliko časa smo mi peli, kakor je gospod učitelj godil, zakaj bi ne bilo enkrat narobe, naj pa organist poje po našem taktu. Bližajoči se praznik jih je v tem še bolj potrdil. Vselej se je še pri peti maši latinsko pelo, kje bode pevce dobil za tisti dan, ako se nam ne ukloni. Šolski otroci bi že še bili, pa samo za tihe sv. maše. Latinsko ne znajo in če smo se mi morali truditi leto dni, da smo si upali z latinsko mašo na dan, pri otrocih ne bode nič bolje, saj se oni že učeni ne rodé. — Ker se tudi organist ukloniti ni hotel, se je skoraj mislilo, da na praznik ne bo mogel v cerkvi nobeden mašnikovi intonaciji: Gloria in excelsis Deo nadaljevati z et in terra pax hominibus.

V tej zadregi obrne se učitelj do pisalca teh vrstic, kaj mu je storiti? „Učite otroke Lavtizarjevo enoglasno mašo: Statuit eum; je za začetnike še naj bolj pripravna“, je moj odgovor.

Vstrajnost je zmagala. Pevovodja odloči nekaj otrok iz zadnjega oddelka, privzame še nekatere iz ponavljavne šole in zdaj se je šlo na delo. V treh tednih so otroci znali vso mašo, celó Credo s popolnim tekstom se je urno in natančno zvršil. Izgovarjanje latinskih besedi bilo je razločno, intonacija čista, sploh izpeljalo se je tako, da bi nobeden ne bil kaj tacega v tako kratkem času pri otrocih pričakoval.

Glejte kak zaklad se celo v šolskih klopeh najde za cerkveno glasbo. Kar se pri malih začne, se nadaljuje, ko rastejo in počasi se pride do lepega vspeha brez prepira in hudomušnosti. Kdor ne verjame, naj pa sam poskusi. y.

Vipava. G. vrednik! Čas je, da Vam podam račun od svojega hiševanja. — Od zadnjega sporočila smo se naučili:

Schweitzer: Missa immac. B. M. V. Op. 32.; Stehle: Missa Salve Regina; Jaspers: Missa Op. 9.; Domačo Missa Cordis Jesu Op. 1. Prve tri so za obligatne orgle, zadnja ne. Tudi od Scharbach-ove maše Op. 1. smo se naučili nekatere oddelke. Tantum ergo: Aiblinger, Ett, Foerster, Grois, Haller, Nedved, Witt in koralni iz Cecilije. Graduale: po Foersterju, Rampisu in iz Wittovih prilog. Offertorium: Foerster, Grois, Haller, Wiltberger, Scharbach, Witt, Koenen in Kothe. Psalme za vespere čveterglasno po Foerster-u „C. Gl.“ V. tečaj. Himne pojemo pa ali čveterglasno, ali pa tudi koralno s spremljevanjem od Hanischa (Hymni Vesperarum auct. Jos. Hanisch.)

Pri privatnih nedeljskih mašah ali pa tudi med tednom rabimo pa Foerster Cantica sacra, „C. Gl.“, Haberl 2 zvezka (Liederkranz), P. Theresius 58 troglasnih Marijnih, se vé da tudi moj Op. 2. Po povzdigovanji pojemo obhajilne iz Foerster Cantica sacra, in iz „C.

Gl.“; ker nam pa teh najbolj primanjkuje, pojemo véasih po povzdigovanji mašni tekst. — V ta namen sem postavil Op. 3 petero pesem sv. Telesa oziroma obhajilnih, katere so ravno izšle. „C. Gl.“ jih še ni oznanil, ker so mu za zadnjo štev. malo prepozno došle; se vé da tudi te pojemo. V adventu in postu pojemo veliko enoglasnih skladb, bodi si latinskih, kakor tudi slovenskih.

Requiem od Schöpfa Op. 84., sem vže v prejšnjih letih naučil in pojemo v možkem zboru četverglasno le tega; za enoglasno so pa ti-le avtorji:

Foerster — Glasbenik 1879.; P. A. Hribar; Schinn-Grois iz Musica sacra 1881.; Zögler Flieg. Blätter 1883.; F. Witt Fliegende Blätt. 1888.; Diebold Op. 10; Jos. Bauer Op. 1. in koralni iz Ord. Missae.

K sklepu omenim še to, da pred ko kako skladbo razpisovati in učiti začnem, sem jako izbirljiv in siten; ni je kmalu skladbe, da bi mi prav po mislih bila, ker gledam na zmožnost našega kora in posebno pa na vrednost skladbe; in res, ako se že kaka reč razpisuje, študira in podučuje, mar ni v resnici vredno jo pretehtati, če ima kaj v sebi; ako je slaba, ni dosti manj dela ž njo, potem se poje parkrat, nam je vže zoprna, da jo vržemo v kot in tako je dosti truda zastonj! Zdaj pa vnovič kaj drugega učiti! — Zatoraj, ako se vže učimo, ni-li boljše, da se spravimo na tako skladbo, katera je in ostane lepa — večkrat ko jo slišimo, je lepša! Tako bo ostalo v repertoriji, ko že nas več tukaj ne bo.

Še nekaj: Po želji našega preč. gospoda dekana se pripravljamo k ustanovi farné pevske šole, kjer se bodo podučevali dečki in deklice par mesecev samo po številkah, pozneje bo prehod na note brez težave. Kako se nam bo to sponašalo, še ne vemo; sporočiti Vam pa hočem večkrat o tem, ker bi se utegnilo, ako bo dobro šlo, v mnogih krajih kaj tacega ukreniti.

I. P.

Iz Tr. Že več časa radovedno pričakujem vsako številko „C. Gl-a“ v nadi, da kdo izrazi misel o potrebi boljšega reda naše glasbene literature; ker pa le od nobene strani niti ene vrstice ni, zatoraj naj mi bo dovoljeno, da izrazim jaz svojo željo tukaj v javni list, v nadi, da potem drug o tem spregovori kaj več.

Prav potrebno se mi zdi, da bi slavni odbor Cecilijinega društva, kadar bo sejo imel, blagovoli preresetati, ali bi ne bil potreben tudi v Ljubljani muzikalni katalog. Kaj pravite k temu? Res da katalog za splošne cecilijanske muzikalije je v Ratisboni in latinske skladbe morejo se tam vpisati; ali za slovenske se menda Nemci ne bodo dosti brigali, saj tudi teksta ne razumijo; gotovo potem tudi natanko ne morejo soditi te reči.

To je pa gotovo, da eno mejo bi morali imeti (kaj se more rabiti in kaj ni za nič). Toliko sem prepričan, da je gledé slovenskih cerkvenih pesem zdaj pri nas prava babilonska zmešnjava. Vsega imamo na razpolago, ali zdi se mi, da je tudi prava „gloda“ skupaj. Bi se le ne mogel ustanoviti „Referenten-Collegium“, ki bi to stvar v red dal in dobro robo v katalog sprejel, slabo pa zavrzel?! Organisti izbiramo, tudi Riharjevih nekaj porabimo; pa kaj, ker imamo različne misle in okus. Ko bi bil katalog tukaj, bi bila vse druga edinost in bi se tudi vse drugo, kar ni sprejetega, ne smelo peti v cerkvi; tako pa vsak dela, kakor se mu poljubi. Kaj pa Riharjeve himne za praznik sv. Telesa pri procesiji, kdo jih bo aprobiral? Sicer bi se moralo kot nevredno razglasiti. Pa kaj hočemo Riharju? Zdaj v zadnjih 10 letih se je naša literatura posebno narastla in žalibog, da je nekoliko tudi smetljaja vmes, ako že ni na skok, na trk, je pa vsaj še veliko premlačnega, suhega, brez zrna ali jedra, ki nobenega okusa ne kaže in je škoda za papir, da se kvari. To je pač tudi nececilijansko; dela tudi cecilijancem sramoto in je veliko opovira. Ako se nam ne manjka dobrih skladateljev, zakaj bi tedaj tako, ki izobražni muzik z nejevolje v stran položi, dà, še gledati ne more; zakaj bi tako ne zavrgli, saj bi bila sramota tudi za deželo, ako bi se s takimi deli ponašali. Se vé, da se ne sme gledati ali je od Petra ali Pavla vstvarjeno. Gotovo bi za naprej mlad

skladatelji z večjem premislekom delali in katalog bi vkljub temu, ako se nevedno zavrže, še toliko bolj naraščal. Dokler pa tega ne bo, ne bo tudi reda, kateri nam mora biti prvi pogoj.

Razne reči.

Č. g. Anton Ditko, profesor na učiteljski pripravnici v Krems-u ter vrednik glasbeniku „Harmonia sacra“ postal je župnik v Langenlois-u na Nižje-Avstrijskem in je imenovan častnim kamornikom sv. očeta. Kot profesor je jako dobro vplival na svoje učence, bodoče učitelje-orglavce; mnogo se tudi trudil, da se je ustanovilo v š. Hipolitski škofiji Cecilijino društvo, kojega duša se smé on imenovati. Čestitamo!

— Preč. nadškof Kolinski je sredi meseca septembra zaukazal „službeni red za cerkvenike v Kolinski nadškofiji“ s posebnim obrazcem „cerkveniške prisege“, ki jo mora vsak kandidat pri nastopu svoje službe slovesno storiti. Izmed 25 paragrafov bodi omenjen le naslednji: „Kdor hoče cerkveniško službo dobiti, mora svojo zmožnost sè spričevali ali pa, če župnik zahteva, s posebno preskušnjo dokazati, zlasti, ako se ima tudi koralnega petja udeleževati, ali ako je s cerkveniško službo tudi služba orglavca združena.“

— Grottkau, mesto v Gornji Šleziji, ima izvrstnega župnika in njemu enacega šolskega vodja, katera skupno nenavadno veliko delujeta za povzdigo cerkvene glasbe. Župnik n. pr. je napravil ustanovo 15.000 mark za zboljšanje cerkvenega petja v smislu Cecil. društva.

— O priliki 100letnega obstanka kr. akademije v Stockholm-u govoril je kralj Oskar II. o Švediji, njeni glasbi in o njenih glasbarjih.

— Skladatelj: „Toraj Vi ste moje skladbe ogrdili, da nihče za-nje ne mara!“
— Presojevalec: „Prosim; nikakor ne jaz, ampak Vi, ki ste je zložili in na svitlo dali.“

Naše priloge.

V proslavo štiridesetletnega vladanja našega presvitlega cesarja prinaša naš list v prilogi 11. in 12. tri zборе, izmed katerih se more prvi (št. 7.) peti po končani službi božji tudi v cerkvi; drugi (št. 8.) je urejen za mnogostransko porabo, kakor opazka dotične številke pove; tretji (št. 9. ali 10^a) je zložen ali za mešani ali pa za možki zbor. Vsi trije zbori se dobé v „Katoliški bukvarni“ po 10 kr.

Oglasnik.

Češenje Jezusa v najsvetejšem zakramentu. Za 4 možke glasove, deloma z obligatnimi orglami postavil Janez Pogačnik. Op. 3. Cena 50 kr. Založil skladatelj. Tisek Blaznikov. Obsega 5 lepih pesem za možki zbor, kojemu bode treba globokih basov in visokih tenorjev. Št. 1., 3. in 5. so lahke, 2. in 4. nekoliko težje skladbe; povsodi ima skladatelj pred saboj svetišče, za katero zлага, nikjer se ne uklanja spačenemu okusu, ker je tudi v glasbi značajan. V tem oziru radi priporočamo vse njegove cerkvene skladbe.

Listnica vredništva prilog. G. C. v L. „Ave Maria“ je dobra šolska naloga ali, še bolje rečeno, preludij. Sami škalski postopi kot imitacije v vsih glasovih ne podajajo še besedam potrebnega, pobožnega, čuvstvenega izraza.

Pridana je listu 11. in 12. štev. prilog.

Odgovorni vrednik lista **Janez Gnjezda**. — Odgovorni vrednik glasb. priloge **Anton Foerster**.
Zalaga Cecilijino društvo. — Tiska R. Milic.